

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Varken Hora Eller Kuvads yttrande angående remiss Skärpta regler om utländska månggiften (SOU 2020:2)

Föreningen Varken Hora eller Kuvad (VHEK) instämmer till fullo i utredningens slutsatser om att inte heller de *utländska månggiften* som har ingåtts enligt utländsk lag ska erkännas i Sverige - det vill säga om någon av parterna varit gift eller partner i ett registrerat partnerskap vid tidpunkten för nya äktenskap - oavsett parternas anknytning till Sverige vid den tidpunkt då äktenskap ingicks (s. 147 ff).

Polygama äktenskap strider mot grundläggande principer om människors lika rättigheter, de strider mot principen om likabehandling av makar i svensk rätt liksom mot principen om jämställdhet mellan kvinnor och män, och de strider också mot Sveriges åtaganden enligt FN:s kvinnokonvention om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor. Ett svenskt förbud ligger i linje också med Europakonventionen och EU-stadgan.

Som framhålls i utredningen består månggiften i Sverige i praktiken enbart av män som är gifta med många kvinnor, och det är kvinnorna i polygama äktenskap som på olika sätt utsätts för diskriminering. I slutsatser och överväganden bedömer utredningen att ett förbud i stort sett, och i nästan alla avseenden, får positiva effekter för de enskilda, och framför allt för kvinnorna i månggiften som är bosatta i Sverige. Det gäller inte minst ekonomiska konsekvenser.

Vi instämmer också i utredningens bedömning att det ur barnperspektiv finns skäl för att *faderskap* som är grundat på utländsk lag ska gälla även om äktenskapet inte erkänns i Sverige, men är giltigt i det land där barnet vid födelsen fick sin hemvist (s 200ff). Men VHEK vill betona att kvinnor i månggiften, som har ingåtts utomlands och enligt utredningens förslag alltså inte kommer att erkännas i Sverige, kommer att behöva hjälp att anpassa sig till ett annat sätt att leva och försörja sig, framför allt om de kommer från hederskulturer, vilket ofta är fallet. Här bör samhället inrätta *en modell där kvinnor från månggiften ges stöd på lämpligt sätt*.

VHEK delar dock *inte* utredningens slutsatser att anknytningskravet för utländska fullmaktsäktenskap bör behållas. Enligt vår mening ska *inte heller fullmaktsäktenskap erkännas*, var de än har ingåtts. Orsaken är att det oftast är kvinnan, som inte är närvarande vid ett giftermål som ingås med fullmakter och som kommer från en hedersrelaterad kultur, där hon på detta sätt ofta blir bortgift (s.186ff).

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Det är vidare enligt VHEKs mening viktigt att ta fram *lättillgänglig information* på flera språk när det gäller regler och lagar för erkännande av utländska äktenskap i Sverige. Det föreslås också i utredningen att främst Skatteverket och Migrationsverket ska se till detta görs (s.203f).

Eftersom signalvärdet av ett absolut förbud mot månggiften inte ska underskattas anser vi att ett förbud mot månggiften – och även mot fullmaktsäktenskap - ska gälla utan undantag, även om vi är medvetna om att, när det gäller barn- och tvångsäktenskap, undantag *av synnerliga skäl* kan göras (prop. 2013/14 och prop. 2017/18:288). Vi anser att undantag inte heller ska göras när det gäller barn- och tvångsäktenskap, alltså inte heller av synnerliga skäl. Vi anser att de positiva effekterna av heltäckande förbud överstiger de fåtal negativa konsekvenser som eventuellt kan uppkomma. Gäller det ekonomiska konsekvenser skulle trygghetssystemen i Sverige kunna träda in som för alla andra som är bosatta eller som vistas i Sverige.

Det enda undantaget - som egentligen inte är ett undantag - är när äktenskap som tidigare ingåtts i utlandet av en eller annan anledning redan har upplösts när ett nytt äktenskap ingås. I praktiken blir det då inte längre fråga om månggifte (s.177). Eftersom det i kravet på proportionalitet i förhållande till Europakonventionens bestämmelser om rätten till familjeliv ges tillåtelse till ett visst bedömningsutrymme för konventionsstaterna, bör ett heltäckande förbud kunna genomföras i Sverige.

Amineh Kakabaveh

Ordförande, Varken hora eller kuvad